

**119. sednica Komiteta Ministara
(Madrid, 12.05.2009.)**

Deklaracija: Da rodna ravnopravnost postane stvarnost

Komitet ministara Saveta Evrope

Podsećajući da su glavni ciljevi Saveta Evrope očuvanje i unapređenje ljudskih prava i njihovo puno ostvarenje, demokratija i vladavina prava i da svojim aktivnostima Savet Evrope treba da doprinese ostvarenju ovog elementarnog cilja;

Podsećajući da je rodna ravnopravnost neodvojivi deo ljudskih prava i osnovni kriterijum demokratije;

Podsećajući da se pod rodnom ravnopravnošću podrazumeva da postoji podjednaka vidljivost, osnaženost, odgovornost i učešće i žena i muškaraca u svim sferama javnog i privatnog života. Rodna ravnopravnost je suprotnost rodne neravnopravnosti, ne razlike među rodovima;

Podsećajući da politike treba da budu rodno osetljive i da treba da budu utemeljene u društvenoj realnosti u kojoj se i sprovode, odnosno na tome da društvo čine žene i muškarci koji mogu imati različite potrebe;

Priznajući da se pravni status žena s vremenom poboljšao, ali da je i posle 20 godina nakon donošenja Deklaracije o jednakosti žena i muškaraca, premošćavanje jaza između rodne ravnopravnosti u praksi i zakonu još uvek izazov za zemlje članice Saveta Evrope;

Priznajući da su prošla desetleća bila često obeležena zapostavljanjem rodne perspektive u zakonodavstvu i politici pri čemu je rodna ravnopravnost bila delimično ili u potpunosti izolovano pitanje, veoma malo povezano sa drugim politikama i oblastima iako je samo po sebi cilj i horizontalno pitanje koje treba da bude u središtu odlučivanja u praksi;

Priznajući značaj uključivanja muškaraca u proces ostvarivanja rodne ravnopravnosti;

Sa žaljenjem primećujući da žene u političkom i javnom životu nisu dovoljno zastupljene i da još uvek postoji rodno zasnovana diskriminacija žena u svim sektorima društva i svim fazama života žena;

Osuđujući nepromenljivu razliku u platama među rodovima, prepreke sa kojima se susreću žene prilikom ulaska i napredovanja na tržištu rada, ponižavajuće uslove rada i eksploataciju, preopterećenost pri neplaćenom radu u privatnim i društvenim sferama, koji su sve gori usled materijalne oskudice i nasilja, i sve češće i dublje posledice siromaštva po žene;

Osuđujući to što su mnoge žene izložene kršenju ljudskih prava, što su žrtve fizičkog, psihičkog, seksualnog nasilja, proganjana i trgovine u razne svrhe, uključujući seksualnu eksploataciju, i praksi koje se mogu okvalifikovati kao mučenje ili nečovečno ili ponižavajuće postupanje (između ostalog, nasilje, silovanje, tradicionalne prakse koje su štetne po žene, sakaćenje ženskih genitalnih organa i sakaćenje polnih organa);

Naglašavajući da istinska demokratija mora u potpunosti da iskoristi kompetencije, veštine i kreativnost i žena i muškaraca u izgradnji društva u kojem se kvalitetnije živi i poštuju vrednosti na kojima počiva Savet Evrope;

Traže od zemalja članica Saveta Evrope da se obavežu na potpuno premošćavanje jaza između jednakosti u praksi i zakonu i da deluju kako bi:

I Eliminisle strukturalne izvore nejednakosti snaga između žena i muškaraca, uključujući političke, javne i ekonomske procese odlučivanja na svim nivoima;

II Obezbedile ekonomsku nezavisnost i osnaženost žena garantovanjem poštovanja jednakosti na tržištu rada i u ekonomskom životu. To će biti moguće ako se ukine diskriminacija uopšte, a posebno ona koja proističe iz rodnih stereotipa, i ako se zagarantuje ista plata za isti rad ili rad iste vrednosti;

III Da odgovore na potrebu da se ukinu ukorenjeni stereotipi kroz dalja ulaganja u uvođenje problematike rodne ravnopravnosti u obrazovanje i istraživanje, uključujući rodno usmereno istraživanje kojim se obezbeđuje da i žene i muškarci ostvare svoje pune ekonomske i društvene potencijale;

IV Iskorene kršenje dostojanstva i ljudskih prava žena kroz snažnije i delotvornije delovanje na sprečavanju i borbi protiv rodno zasnovanog nasilja nad ženama, pružanje neophodne pomoći i podrške za sve žrtve kao i gonjenjem počinioca nasilja.

V Integrišu aspekt rodne ravnopravnosti u vladavinu i upravljanje obezbeđivanjem otvorenosti, transparentnosti, učešća svih relevantnih aktera kao i istinske odgovornosti u procesu ostvarivanja pune rodne ravnopravnosti;

I u tom cilju:

1. Preduzmu sledeće mere koje su od velikog značaja za uklanjanje prepreka za ostvarenje rodne ravnopravnosti u praksi:

- identifikuju strukturalne uzroke nejednakosti koji nepovoljno utiču na žene, uključujući višestruko diskriminirane žene i da preduzmu neophodne društvene i ekonomske mere za njihovo iskorenjivanje;
- eliminišu rodne stereotipe, zbog kojih se nedovoljno iskorišćavaju ljudski resursi i koji su prepreka za samoostvarenje žena i muškaraca; da preduzmu posebne mere kako bi rešili i prevazišli stereotipe u obrazovanju i podstakli profesionalce i aktere u sektoru medija i komunikacije da prenose nestereotipne prikaze i predstave žena i muškaraca uz puno poštovanje ljudskih prava, zajedno sa rodnom ravnopravnošću;
- stvore uslove za bezbedan život u privatnoj i javnoj sferi kroz sprečavanje i borbu protiv svih vidova nasilja nad ženama;
- podignu svest žena i muškaraca o potrebi za iskorenjivanjem nasilja koje predstavlja pretnju za mir, bezbednost, ljudska prava i demokratiju u skladu sa odredbama Rezolucije Saveta bezbednosti UN 1325 (2000.) i 1820 (2008.);
- preduzmu neophodne mere kako bi zagarantovali jednaku podelu odgovornosti među ženama i muškarcima i stvorili uslove povoljne za usklađivanje privatnog i porodičnog života sa profesionalnim kroz pravednu i uravnoteženu raspodelu resursa uz vođenje računa o različitim životnim položajima žena i muškaraca;
- podstaknu muškarce da aktivno učestvuju u diskusijama i aktivnostima čiji je cilj postizanje rodne ravnopravnosti u svim sferama života;

2. Za ubrzano ostvarivanje ovih ciljeva, jasno garantovanje obavezanosti kroz uvođenje neophodnog zakonodavnog i okvira politike mera i istovremeno sprovođenje strategija i primenu inovativnih i delotvornih alata kako bi se u društvu kao celini u svim njegovim sektorima rodna ravnopravnost priznala i kako bi se našla u središtu različitih procesa odlučivanja i donošenja politike:

- Poštuju međunarodne standarde tako što će ratifikovati sve relevantne međunarodne pravne instrumente i primenjivati ih i pratiti njihovu primenu u potpunosti na nacionalnom nivou, posebno one koji su

- sadržani u relevantnim konvencijama Saveta Evrope, kao i njegovim preporukama;
- Usvoje, sprovode i evaluiraju politike rodne ravnopravnosti kroz:
 - usvajanje strategija, planova i programa na različitim nivoima u svim oblastima politike;
 - priznavanje i rešavanje prepreka koje neprekidno stoje na putu ostvarivanja rodne ravnopravnosti;
 - utvrđivanje ciljnih grupa, rokova i repera za njihovo uspešno sprovođenje, te evaluaciju, uz pomoć jasno utvrđenih indikatora, rezultata i ostvarenog napretka;
 - stvaranje ili jačanje mehanizma za praćenje;
 - redovno izveštavanje parlamenta o napretku i ostvarenim rezultatima;
 - Usvoje i sprovode posebne politike i akcione planove na različitim nivoima i obezbede njihovo adekvatno finansiranje; omoguće da se pozitivna akcija ili specijalne mere usvoje u cilju ostvarivanja jednakog učešća, uključujući zastupljenost, žena i muškaraca u odlučivanju u svim sektorima društva, posebno na tržištu rada i u ekonomskom životu kao i u političkom i javnom odlučivanju;
 - Usvoje i delotvorno sprovode posebne politike i planove akcije u cilju sprečavanja i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja nad ženama, u cilju zaštite žrtava i gonjenja počinitelaca nasilja;
 - Obezbede očiglednu političku obaveznost na strategiju ugrađivanja aspekta rodne ravnopravnosti u sve oblasti, uključujući gde je neophodno kroz usvajanje propisa ili drugih instrumenata u tom cilju i odgovarajuće strukture za njihovu koordinaciju;
 - Uspešno ugrađuju aspekt rodne ravnopravnosti u sve oblasti :
 - kroz usvajanje i primenu alata kao što su rodna analiza, podaci razvrstani po rodu, procena uticaja sa rodnog aspekta;
 - kroz razvoj veština svih relevantnih aktera kako bi se ugrađivanje aspekta rodne ravnopravnosti u sve oblasti sprovelo u praksi;
 - kroz razvoj indikatora kojima se evaluira njen uticaj na unapređenje rodne ravnopravnosti;

- Istraže mogućnost da se ugrađivanje rodnog aspekta u sve oblasti koristi i za rodno budžetiranje u cilju garantovanja pravedne raspodele resursa između žena i muškaraca;
 - Osnaže mehanizme na nacionalnom nivou za rodnu ravnopravnost na najvišem političkom nivou, garantuju njihovo delotvorno funkcionisanje kroz davanje jasnog mandata, dobro definisane funkcije i nadležnosti, i staranjem da isti imaju neophodne ljudske i finansijske resurse koji će im omogućiti da u potpunosti ostvare mandat;
 - Podrže sve akcije kojima se ukida diskriminacija žena i bori protiv nejednakosti između žena i muškaraca, uključujući kroz obezbeđivanje postojanja specijalizovanih institucionalnih mehanizama kojima je poveren zadatak rešavanja individualnih i kolektivnih žalbi na navodna kršenja odredaba o rodnoj ravnopravnosti;
 - Osmisle i podrže istraživanja o rodnim pitanjima, uključujući analitičke studije vezane za politike o položaju žena i muškaraca i njihovom učešću na svim nivoima i u svim sferama; obezbede analize zasnovane na faktima i dokazima za vlade i druge subjekte političkog odlučivanja za potrebe procenjivanja položaja žena i muškaraca, praćenje i evaluaciju napretka i nastavak integracije rodne perspektive u sve politike;
3. Obnove svoju obaveznost na postizanje ravnopravnosti žena i muškaraca u praksi i zakonu kao sastavni deo ljudskih prava i osnovni kriterijum demokratije u skladu sa vrednostima koje zastupa Savet Evrope i da Savetu Evrope pruže neophodne ljudske i finansijske resurse.
 4. Upute poziv generalnom sekretaru Saveta Evrope da prati i evaluira napredak svake tri godine na ostvarivanju politike rodne ravnopravnosti u državama članicama Saveta Evrope.